

Határ Győző

ARANYSZÁJ

(1660 esztendővel e sorok írója
előtt, Szent Ágoston i. sz. 354. no-
vember 13-án az észak-afrikai Ta-
gastéban – a mai, algériai Szuk-
Akhraszban született)

lám Ágostonnal egy napon születtem
 (szokolhatod rajtunk a manichaeust)
így hát szépecskén megférünk mi ketten
e füstóarany templomi keretben
 mit is elibéd tárva – láthatni most:

mindegy mit mondunk: a *HOGYANJA! MÓDJA!*
 az az elbűvölő és a gyönyörű
de van is igazándi titkos *kódja*
hogy mintha tenn-elmédben gondolódna
 karácsonyfadisz és holdezüstfenyő

az aranyszájúság – az a megejtő
 s legyen bár tematikánk sűrű setét
elkárkozás és legyen ama lejtő
Eleve-Elrendelt s kétségbeejtő –
 a *rhétor* csengő-bongó művészetét:

polip mágnességét le nem küzdheted!
 ...Szintúgy a másik: Bach János Sebestyén
mindegy mit zenél – bút bibliát hitet
soha filozófust meg nem térített
 és mégis: véle áldott minden estém

általuk áldott szó és muzsikálás
 mindegy aranyszáj mit hiblehablatyol
ha *katharszisa* röptet érte hálás
vagyok: a magos éégig nincs megállás
 lemarad úrállomás csillaglabor

az értelmét nem – csak a zsongítását
 lesem-keresem szónak és zenének
nem istenükkel sor szent képe-mását:
a létegész hő eggyéolvadását –
 szállton-elszállni oly jó szállni velük...

QUASIMODO

kalimpál a Quasimodo
kifordul a lába
úgy jár karja feje jobbra-
balra kalimpálva

éjjel-kongó üres templom:
kalimpál a lelkem
méregeti a sötétjét
élete-leverten

jön? megy? merre-hova? miglen
az esze kijárja
s nekilendül hasa-hordó
aszimmetriája

ott megyen főhajó-hosszat
billeg kacska-sántán:
hátralesí társanéző –
árnyéka a sántán

templom őre s annak foglya:
körülkalimpálva
mind bejárja – balra-jobbra
harangozó árva

hálása a harangzugoly
élése a málé
járása a kalimpáló
inga-gingallaré

himbáldzik inog-binog
alig áll a lábán
fiatal bika a szíve
pedig – nincs halálán

zsúfolt élet! válogatja
nézi vonulását
kiszemelné aranyszőke
lányos lelke-mását

magához is úgy éldelné
kecses-mórikálva
s vinné már az oltár elé!
– ...ott is kalimpálna

menekül a fájdmával
torony tetejére
s hátha még a lajtorjával
Göncölig felérne

el a Földtől! emberektől!
– hány ilyen de hány van:
s kiragyogva kalimpálna
égó jégmagányban

Szentkuthy Miklós

HÍVJUK VELENCÉNEK

Napló-novella, 1937

A Petőfi Irodalmi Múzeumban őrzött kézirat harmincnégy különálló kis fólióból áll. A borítékra Szentkuthy Miklós ezt írta a hetvenes évek elején: „*Apparitio B-ae* – 1937 tájt”. És alatta: „*Betta-találkozás*”. A szövegből kapott információk alapján a szerkesztéskor jól behatárolható volt az írás időpontja: 1937. május vége, június eleje. A dátum azért érdekes irodalomtörténeti szempontból, mert ez a napló-novella új adalékokkal szolgál az 1938-ban elkezdett SZENT ORPHEUS

BREVIÁRIUMA keletkezéstörténetére és indítékaira vonatkozólag. A Szentkuthy Miklós életében egyik legfontosabb nő, Betta portréja pedig itt körvonalazódik először, majd igen részletdús árnyalatokat kap az író több művében is (BIANCA LANZA DI CASALANZA, ÁGOSTON OLVASÁSA KÖZBEN, FRIVOLITÁSOK ÉS HITVALLÁSOK).

A novella címét és alcímét mi adtuk. Sajtó alá rendezte és közzéteszi: Tompa Mária.

A Gresham-palota előtti autóbuszmegállónál láttam meg. Az Akadémiai Könyvtár felől jött egy másik, jóval magasabb és testesebb nővel. Vajon együtt maradnak? Én még akkor köszöntem Velencének (így hívják a nőt!), mikor a másikkal együtt volt. Egy másodpercre úgy látszott, hogy Velence megy tovább, s csak a másik marad a megállónál. Mélyen babonás természetem egy pillanat alatt végtelenül erősen belém szuggerálta, hogy igen, igen, Velence rögtön eltűnik, s marad az idegen másik – gondoltam, ez megtéveszti a démonokat, s azok most dacból mégis Velencét hagyják itt nekem, s akkor nyertem. Így is történt. Köszönnek (a bizonytalanság szinte éterikusan öntudatlan pillanatai számomra), s Velence marad. Háttal áll nekem. Ő kint, egészen a járda szélén, én bent, a várakozó üvegkalickájában.